

- ТҮА СИРЭ -

Үөдэй нэһилиэгэр ситиһиилээх сыл ааста

*"Бирах-чугас сирдэртэн
Ыччат дьоннор кэлэннэр,
Таттал кымын сабаннар
Кийиит-күтүөт буолаллар".
Владимир Литвинов.*

Үөдэй нэһилиэгэр 2018 сыл үгүс түбүктээх эрээри, элбэх ситиһиилээх сыл ааста. Ол кистэлэнэ тоухха диір буоллахтына, мин санаабар, эдэр ыччаттар баһылыкпытын тула түмсэн бары биір санааба киирэн үлэлээбипит түмүгэ. Саас-сааһынан этэр буоллаха, бу ситиһии биір күнүнэн кэлбэтэбэ чуолкай. Ханна бабарар буоларын курдук, бу хас да сыллаах үлэ түмүгэ, элбэх сыраны-сылбаны ылаа чуолкайа чачы.

Баһылыкпыт Мария Пудовна ханнык бабарар тэрээһин буолар буолла даҕаны барытын олох эрдэттэн былааннаан, эппитинэстээх дьону ким тоухха дьобурдаабын көрөн анаталаан кэбиһэр идэлээх. Хас тэрээһин, күрэх, быыстапка да буоллун, эбэһээт тус-туспа тэтэрээккэ ким тугу гынахтаабын ааттарынан чопчу суруйан, чертежтаан, тоух онгоһуллохтаабын эскиистээн, уруһуйдаан, ырыа ыланар буоллабына, ырыатын тылын суруйан, танас тиктэр буоллахтына кизбин быһан, биіри көрдөрүүгэ диэн тигэн бэлэмнээн баран, дьэ, кытаанахтык ирдиір. Ситэ туолбатабына, эбэтэр сиппэтэбинэ кытаанах ирдэбил турар.

Саамай үчүгэйэ диэн, бастакы тэрээһин мунһабар оскуола директэрэ Ли Л.Г., кулууп салайааччыта Аммосова Н.И., тыа хаһаайыстыбатын исписэлиһэ Григорьева А.С., эдэр ыччаттар уонна эр дьоннортон биірдии киһини мунһан тугу гынахтаахтыгын сүбэлэһэн, чопчулаан баран үс сиринэн мустан бэлэмнэнэбит. Оскуола кэлэктиибэ, кулууптар, дьаһалталар тус-туспа мустан сылбытын ситиһэр курдук үлэлиибит. Итинник үлэлиирбит кыра нэһилиэккэ ордук тахсылаах буолла. Түөлбэнэн үлэ табыгаһа суох. Холобура, култуурунай-спорттивнай фестиваль балаһыанньатын актыып мустан биірдии пуунун ырытан, ханнык көрүнгэ бастыахтаахтыгын, ханнык мөлтөһөрбүтүн быһаарсан баран үлэ былаанын тэтэрээккэ саас-сааһынан суруйан баран, ол туолуутун хонтуруоллаан, нэдиэлэ айы түмүк онгостон эбэнсабан, ситэрэн-хоторон иһэбит. Баһылыкпыт Мария Пудовна барытын кэмэ кэллэ да ирдээн, наада буоллабына мөбөттөөн, сүбэлээн, барытын этилиибит кэмигэр бүтэрэн иһэбит.

Онон сыл устата барыт култуурунай-спорттивнай фестиваль түмүктэнэн, элбэх ситиһии түмүктээх Үөдэй нэһилиэгэ иккис миэстэбэ тиксэн, элбэх дьон соһуйда да, итэбэйбэт да дьон баара, сорохтор "хайдах итиччэ аҕыйах эрээригит хотугут" да диэччилэр баар буолдулар. Ол гынан баран жюри түмүгүнэн олох чуолкайдык хотон нэһилиэк дьонно-сэргэтэ бары үөрдүлэр, өр кэтэспит түмүктэрэ биллэн дьэ "һуу" дэстилэр. Кытай тыраахтырын ыламыт астынныбыт. Итини таһынан 150 тыһынча суумалаах музыкальнай инструмент ыларга аналлаах сертификаты тутан үөрүүбүт өссө үксэтэ.

Тохсуньу ый 11 күнүгэр оройон ыччаттарын Баалыгар эмиэ көхтөөхтүк кытынныбыт. Баһылыкпыт Мария Пудовна "Эдэр ыччаты кытта үлэлиир бастыг баһылык" номинация кыайылаах аатын ылан ыла. Бу манна барытыгар эдэр ыччаттар оруоллара улахан.

Нэһилиэккэ эдэр ылар сылтан сыл айы элбээн иһэллэрэ нэһилиэк инники сайдытыгар кэскиллээх. Дьаһалта үлэһиттэрэ нэһилиэннэ ахсаанын элбэтэр

Ренольд, Наталия Крыловтар.

Руслан, Саргылана Григорьевтар.

сылтан эдэр ыччаттары Үөдэйгэ олохсатар үлэни былааннахтык ытталлар, ити ситиһии биір улахан боппуруос буолар. Үчүгэйэ диэн, бэйэбит оҕолорбут ыал буолан оҕолонон төрөөбүт сирдэригэр олохсуйаллара үөрүүлээх суол. Саргылана Степанова, Руслан Григорьев сылын айы тиэргэннэрин иһигэр икки эмдэй-сэмдэй кыргыттарыгар Ньургуйаанаба уонна Лизаба анаан тупсабай гына араас онгоһу оҕороллоро олус кэрэхсэбиллээх. Иккиэн оскуолаба үлэлиилэр, уопастыбаннай үлэттэн туора турбаттар. Максим уонна Анастасия Нестеровичтар биэс оҕолорунан көһөн кэлэн уопсайга олоролор, иккиэн үлэлиилэр. Төһө кыалларынан ытыллар тэрээһиннэргэ кытталлар. Оҕолоро Валерия, Олеся, Валентин, Максимилиана

Максим, Анастасия Нестеровичтар.

Аркадий, Күннэй Григорьевтар.

Эдэр испэсэлиис
Александр Степанов.Эдэр испэсэлиис
Василий Федоров.

Спорттивнай күрэх кэмигэр.

Фестивальга.

сөбүлээн дetsадка сылдыллар, кыра уоллара Иван дьэе киһитэ. Ренольд уонна Наталия Крыловтар үс оҕолоохтор, Марина, Максим, Айта дetsад иитиллээччилэрэ, иккиэн үлэлээхтэр, дьоннорун кытта олоролор. Наталия Үөһэ Дьаангы улуунун Боронугуттан кэлэн кийииттээн олоор. Истэһэрин, ылыгырын сөбүлүүр, Ренольд илиитигэр дьобурдаах буолан быйыл фестивальга анаан сахалы араас инструменнары маһынан онгон кулуупка бэлэхтээтэ. Аркадий уонна Күннэй Григорьевтар Умеда уонна Ивана диэн кэрэчээн кыргыттардаахтар,

Күннэй Өлүөхүмэ улуунун Тээһэ нэһилиэгин кыһа. Дetsадка үлэлиир, эмиэ дьоннорун кытта олоролор. Станислав, Василис Акимовтар ыал буолан иккис оҕолорун кэтэһэллэр, Станислав кочегардыыр. Василий, Евгения Ларионовтар икки уоллара Павлик уонна Юра оскуолаба үөрэнэллэр, кыра Марик дьэе киһитэ. Артем, Сардана Николаевтар икки уоллаахтар Игнат уонна Ярик. Ангел, Юлия Борбуевтар икки кыыс оҕолоохтор, Аэлита уонна Ангелина. Онон Үөдэйгэ кэлинги сылга эдэрдэр ыал буолан дьоннорун олохторун салгыыллар, үлэлиилэр-хамсыыллар.

2018 сыллааха дьаһалтаба икки эдэр испэсэлиистэр үлэли кэлэн, нэһилиэк олобун эмиэ сэргэхситэллэр, сага сүүрээни киллэрэллэр. Александр Степанов землеустроитель, Василий Федоров финансист идэтин бүтэрэннэр, толору хааччыллылаах уопсайга олорон бэркэ үлэли сылдыллар. Үлэлэринэн эрэ мунгурдамматтар, уопастыбаннай олох үөнүгэр атыттары кытта тэнгэ сылдыллар, көрү-нары көбүлүттэн туталлар, кулууп үлэтигэр саамай актыбыыс дьоннорбут.

Үрдүкү кылааска атын сиргэ үөрэнэр оҕолорбут Сергей Корнилов, Ньургустан Николаев,

Алина Акимова, Карина Шарина өрүү баар кэмнэригэр сүүрэр атахтарбыт, түргэн тарҕан көмөлөһөөччүлэрбит.

Атын сиргэ олохсуйан олоор эдэр ыччаттарбыт бириэмэлэриттэн көрөн эмиэ нэһилиэктерин туһугар тоух-баар кыахтарынан көмөлөһө сылдылларыттан астынабыт. Мария Гаврильева, Алексей Егоров уус-уран самодеятельность актыбыыстара, куруук сибээскэ сылдыллар.

Эдэр ыччаттара суох тоух да үлэ буолбат. Ол курдук, сааскы субуотунньуктар, мас, сибэкки олордута, сквердэри, пааматынныктары ыраастааһын, көрүүхарайы. Итини таһынан Николай Андреев салайааччылаах аһа-бас халлаан анныгар түмэл сирин онордулар, тупсары үлэтэ барыта эдэр уолаттарбыт кыттылаах буолар. Ол эрэ буолуо дуо, тыа сирин бүппэт үлэтэ эдэр ыччаттарынан барар. Кыаммакка-түгэммэккэ көмөлөһүү, мас-от тиэйиитэ, сүгэр-көтөбөр үлэлэр уолаттара суох ааспат. Итиннэ саастаах дьоннорбут сүбэлээн-амалаан биэрэллэрэ эмиэ кэмигэр наадалаах.

Үүмүт 2019 сылы биір киһи курдук тутуспутунан түмсэммит саҕаламмыт үлэбитин түмүктүү сыллаах үлэлиэспит диэн бигэ эрэллээхпит.

Наталия КРЫЛОВА,
библэтиэкэр,
Үөдэй с.

Эн – эдэргин

– Ыччат баала-2018 –

"Үлэһит Ыччат – Ситиһиилээх Ыччат"

Үтүө күнүнэн, күндү Аабааччы!

Сага 2019 сылга тапталлаах хаһыаптыт эрэллээх доборо буоларгыт тохтоппотохтор махтанан туран, ууммут Сибииньэ, Хотой, Байанай сылыгар "Эн эдэргин" балаһам бастакы нүөмэрин Эн болгомтобор таһаарыбын. Сага сылы сырдыктан, өрө күүрүүлээхтэн сабалыы, инникигэ эрэллээх санаа эбинэ, холобур ыла таарыйа бастыгынар тустарынан истэ-билэ, ааба түһэргэр ыгырабын. Ол курдук кимнээх эбиттэрий, ааспыт съл эдэр, таһаарылаах үлэһит, көхтөөх эдэр дыоно?

Ааспыт 2018 съл Ньурба улууну ыччаттын эйгэтигэр төһө таһаарылаахтык ааспыттын бэлиэтиир тэрээһин - Ыччат Баала тохсунньу 11 күнүгэр Ньурба куорат "Кыгалак" култуура дыбарыаһыгар кыһа далаһыннаахтык ытылынна.

Бу улууспут бары нэһиликтэрэ кыттылаах улахан дыоро киэһэ сыалынан улуус араас эйгэтин ситиһиилээх эдэр үлэһиттерин сүүмэрдээн чиэстээһин буолла. Анал хамыһыһа олох-дьаһах 16 саамай тутуах хайысхатыгар үлэһити-хамсыы сылдыар ыччат дыоно талан, анал ааттар, "Үрдэл" бэлиэ туттарылыннылар. Ол курдук:

- **"Бастыг эдэр учуутал"** - Н.И. Прокопьев аатынан Хатыы орто оскуолатын учуутала Екатерина Николаева;

- **"Бастыг наставник"** - ДЮСШ футболга тренера Адам Мухоплев;

- **"Бастыг эдэр үп-харчы, экономика эйгэтин үлэһитэ"** - "Акана нэһилиэгэ" МТ дыаһалтатын сүрүн бухгалтер Евдокия Иванова;

- **"Тыа хаһаайыстыбатын бастыг эдэр үлэһитэ"** - "Октябрьскай нэһилиэк" МТ дыаһалтатын тыа хаһаайыстыбатын исписэлиһэ Алексей Осипов;

- **"Бастыг эдэр баһаары утары охсуһар сулууспа үлэһитэ"** - 26 нүөмэрдээх ОГПС 1 баһаарынай чааһын караулун салайааччыта Вениамин Пайдютов;

- **"Бастыг эдэр авиация үлэһитэ"** - "Аэропорты Севера" үлэһитэ Семен Колпашиков.

- **"Бастыг эдэр социальнай харалта сулууспатын үлэһитэ"** - улуустаагы социальнай харалта управлениетын сүрүн исписэлиһэ Диана Васильева;

- **"Бастыг эдэр медицина үлэһитэ"** - оройуоннаагы Киин балыһа тиис бырааһа, клинико-диагностическай лаборатория фельдшер-лаборан, балыһа профсоюзнай кэмистиетин спортивнай сектора Алексей Иванов;

- **"Бастыг эдэр СМИ үлэһитэ"** - Саха НКИК Ньурбатаагы филиалын редактора, режиссера Күннэй Антонова;

- **"Бастыг полиция үлэһитэ"** - ИДМ Ньурба оройуонугар старшай следовател Николай Жондоров;

- **"Бастыг эдэр спорт, физкультура эйгэтин үлэһитэ"** - ДЮСШ тренера Русланбек Самиев;

- **"Сыл бастыг партнера"** - урбаанныг, "Махтал" аты-эргин дыэтин хаһаайына Алексей Егоров.

- **"Бастыг эдэр култуура үлэһитэ"** - Мэнгэдьэк нэһилиэгин И.Я.Танхаров аатынан култуурунай-этнографическай киинин уус-уран салайааччыта Елена Макарова.

- **"Бастыг ыччат бэлиитикэтин исписэлиһэ"** - Дьиикимдэ нэһилиэгин ыччат бэлиитикэтин исписэлиһэ Василий Чарпыков.

- **"Сыл бастыг төлө көтүүтэ"** - "АМАКА" вокальнай-инструментальнай ансамбыл, (Афанасий Потапов, Манчаары Ксенофонтов, Геннадий Иванов, Айсен Кысылбаиков);

- **"Бастыг ыччаты кытта үлэһит баһылык"** - "Үөдэй нэһилиэгэ" МТ баһылыга Мария Николаева.

Ону тэнэ 2016 сылтан олохтоммут съл саамай ситиһиилээх ыччаттын бэлиэтиир "Үрдэл" түөскэ иилинэр бэлиэ Ньурба аэропордун диспетчера Росина Хорбокова туттарылына.

ырыаларын добуһуолугар уоттаах-күөстээх үгкүү киэһэтинэн салбана.

Ааспыт 2018 сылга Ньурба оройуонугар эдэр ыччат управлениетын көбүлээһининэн баһа өтүтүнэн көмөлөөһүчү сълын чэрчитинэн 457 эдэр киһи, 23 үлэ тэрилтэлэрэ хабыллан, "Делай доброе дело. Три Д", "Спринт добра", "Саха национальнай таһаһын тиги", "Кто, если не мы" бырайыактар ситиһиилээхтик үлэлэтилэр. Бу бырайыактар ааспыт съл иһинэн эрэ хааччаһамакка, сага сълга сагалы тыыннанан өссө кэнээн, сайдан, тирэх ылан, дыонго, тулалыыр эйгэбэ инникитин даһаны үгүс көмөлөөх, туһалаах буолуохтара дьин эрэнэбит, күүтэбит.

Александра ВАРЛАМОВА.

– Иһирэх тылын –

Ытык кырдыабыас дьоһун олобо

Олох олоороһун буоланы туорааһын буолбатах... Дьылы хаан уһун-дьоллоох олобу мээни киһиэхэ бэлэхтээбэт.

Дьонно-сэргэбэ убаастанар, "Октябрьскай нэһилиэк" Бочуоттаах олохтообо, үлэ фронтун, холкуоһунан тутуу актыыбынай кыттыылааба, тыыл, үлэ бэтэрээнэ Дмитрий Иннокентьевич Иванов (Холлоох Миитэрэй) 1924 сэл сэттинньи ый 10 күнүгэр Ворошилов дэриэбинэтигэр төрөөбүтэ. Аҕата - Иннокентий Федорович Иванов, ийэтэ Мария бэһис уолун төрөөрү өлбүт. Бизэс кыра уол оҕону соҕотох дьадаҥы эр киһи көрөр кыаба суох буолбутугар, оҕолорун аймахтара көрсөн көмөлөспүттэр. Ийэтэ өлөрүгэр аҕабыт түөрт эрэ саастаах эбит. Ол курдук улахан уолаттары Пуду, Яковы, Миитэрэйи, аҕаларын эдьийэ Марфа Федоровна Иванова дьэ кэргэнэ (уола Михаил Константинович Игнатьев кэргэнинээн Татыйыналыын) иитиспиттэр. Кинилэр кэтэх хаһайыстыбалаах сэннэ ыал буолан, кэлин аҕалара уолаттарын төттөрү ылбытын кэннэ, сотору-сотору күрээт төннөллөр эбит. Аҕабыт кыра сылдьан: "Онно дагда да дагда, онтон манна хортуоска да хортуоска", - диин ииппит аймахтарын ахтар үһү.

Орто уол Василий (Бачы) Моккуой Софроннаах дьэн ыалга иитилибит. Онтон кыра уолу Ньюкулайы аҕатын быраата Василий Федорович Иванов (Эхэлэмээт Баһылай) төрүүбүттэн ылбыт, онтон кэлин Баһылай өлбүтүн кэннэ Скобелевтарга иитилибит.

Эһэбит Иннокентий Федорович төһө да дьадаҥы буоллар сүрдээх үлэни оҕоньор үһү, оҕолорун иитээри оҕуруот аһын - хаппыыстаны, моркуобу, хортуосканы олордор эбит. Кини 1943 сыллааха өлбүтүн кэннэ уолаттар бэйэлэрэ эрэ хаалбыттар.

Аҕабыт Ворошиловтан 7 көстөөх Куочай сэттэ кылаастаах оскуолатыгар үс сыл оскуолаба үөрэммит. Аҕа дойдуну көмүскүүр алдырхайдаах сэрэи аччык дьылыгар холкуоска атынан бороньулуурга киһи наада буолан оскуолатын бырахпыт. 1942 сэл күһүнүгэр доруобуйата мөлтөбүнэн аармыйаттан сыыйан үрүн билиэт биэрбиттэр.

1943 сыллааха ытык иэстэрин көмүскүү убайдара Иванов Пуд Иннокентьевич, 1921 с.т., уонна Иванов Яков Иннокентьевич, 1925 с.т., сэрэигэ ынгырыллыбыттар. Пуд уогтаах сэрэи кэмизгэр бааһыран инбэлиит буолан, муус устар 27 күнүгэр 1944 сыллааха, оттон Яков 1948 сыллааха дойдуларыгар төннүбүттэр.

Аҕа дойдуну көмүскүүр ыар кэмнэргэ үлэ фронтугар ынгырыллан Тиксийгэ бурдук, гөрүүчэй куруустааһыныгар үлэлээбит. Ону "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 г.г." (удостоверение № 0118462 от 28.02.1947 г.) дьэн мэтээлэ туоһулуур.

1950 сыллааха ыам ыйын 1 күнүгэр ийэбитинээн Захарова Валентина Михайловна ыал буолбуттар. Ийэлээх аҕабыт суус-сүүстэригэр өйөһөн, 68 сэл эйэ-дэмнээхтик ыал буолан олорбуттара.

1957 сыллааха "Нурба" сопхуос тэриллэригэр аҕабыт 15 сэл холкуоска үлэлээбит ыстаастаах эбит. Кини сопхуоска 1979 сылга дьылы үлэлээбит, тутуу биригээдэтигэр сылдьан "Нурба" сопхуос туох баар улахан

социальной эбийэктэрин тутуспут - оскуоланы, кулуубу, дьесады, уопсай дьэилэри, хотоннору. Кыһынны, улахан тымнылары аахсыбакка, ыраах Сунтаар сиригэр мас кэрдээһинигэр сылдьыбыт. Сайынны өттүгэр мастарын уунан аҕалаллар эбит. 1979 сылтан 1982 сылга дьылы Антоновка орто оскуолатыгар хачыгаардыыр, оттон биэнсийэбэ тахсан баран сопхуос Киин отделениетыгар оробочайдаабыта. Барыта холбоон 48 сэл үлэ ыстаастаах этэ.

Ханна да үлэлээбитин иһин аҕабыт эдэр дьонно холобур буолар хоһуун үлэни этэ, аҕатын аатын ааттатан холлоох үлэни "Холлоох Миитэрэй" дьэн ааттыыллара. Төһө да элбэх дьэ кэргэннээх ыал оҕолоро буолларбыт (биригэ төрөөбүт алта оҕобут), атын оҕолортон итэбэһэ суох таннарбыт, ардыгар ордук да буолара. Оҕо сиринэн туохха наадырбытын барытын ыла сатыыллара. Ол барыта биһиги аҕабыт ыарахан үлэбэ үлэлирин аахсыбакка, ыалга дьэ, араас тутуулары тутуһан, ордук хос хамнас өлөрөн, биһиги олохпутун тупсара сатаарыттан тахсара. "Аҕабыт уус, ийэбит иис" дирибит. Оттон ийэбит иистэнэр буолан, араас муодунай танастары тигэн кэртэрдэр.

Дьэ кэргэн педагогиката - ыал бэйэтин оҕотун иитэр систимэтэ, оҕотун олохо хайдах бэлэмнээн таһаарыта буолар. Бу систимэ дьэ кэргэн олобор быыстала суох барар. Кэнники сылыктаан көрдөхкө, биһиги төрөппүттэрбит анаан-минээн биһиги кытта дьарыктамматаллар да, оҕо-оҕо тийэйхтээх өйү-санааны туох да айдаана, тыаһа суох, муударайдык, киэн-холку санааларынан тиэрибит суоллара элбэх эбит. Ол ийэлээх аҕабыт бэйэ-бэйэлэрин ыккардыгар сыһыаннара, чөл олобу тутуһу, сылдыр ыалдыкка, аймахтарга, тулаһы аһылааһы сыһыаннара, ону тэнэ үлэлиир холобурдара. Биһиги кырабытыгар, аҕабыт Антоновка дэриэбинэтигэр биригэстөн ордуктаах сиргэ, сопхуоска үлэтин кэнниттэн бэлэсипиэтинэн, кэлин матас-сыыкылынан, күнү-дьылы баттаһа, аҕыйах

чаас да, от түбүктээх үлэтин үмүрүтэн кэлэр этэ. От үлэтэ барыта илиинэн оҕоһуллара, биһиги, кыра кыргыттар барыстахпытна, аҕабыт хайаан да үлэлээн дьэн модьуйбат буолара. Бэйэбит ойуур кэрийэн, сөбүн оонньоон баран үлэлирибит. Аҕабыт үлэлирин көрөн үлэни убаастыыр буола улааппытыт. Аны, кыһынны өттүгэр, аҕам киэһэ эрдэ утуйан, сарсыарда эрдэ турар, оҕоһун оттон баран таһырдыа тахсарыгар, куһаҥан уулаах биедэрэни тоҕон, тигэргэн хаарын күрдээн киирэрэ. Кэлин оҕолор кэргэннэригиттэн, оҕолорбуттун эмиэ оннук дьаһаныны ирдирибит.

Биһиги дьэбитигэр ханнык эмэ малсал тутуаба, аана, иһит-хомуос алдыаммытын туту аҕабытыгар этэрбит. Ону ылан тутан-хабан көрөн баран: "Чэ, бэйи, сарсыарда көрүөм", - дирир. Утуйан турбуппут ол малбыт аҕабыт мындыр өйүнэн, уус илиитинэн, номнуо оҕоһуллан, мистэтигэр турар буолан сөхтөрөрө. Оттон таһырдыа оонньоон атаһыт таһаһын дэлиби инчэтэн-сытыган, өссө арыт алдытан киирэн кистиһсаба уурабыт, онтубут сарсыарда турбуппут кууран-хатан, абыраһтанан турарын көрөн, аҕабытын "аптаах" курдук санаан сөҕөрбүт-махтайарбыт. Онтон ыла ыал аҕата булгуччу биһиги аҕабыт курдук уус, "көмүс илиилээх" буолуохтаах дьэн өйдөбүл хаалан хаалбыт.

Ийэбит "учуонай оҕоньор" дирир, ол төрүөтэ - төһө да хараһынан сагаан көрбөтөр, лупа көмөтүнэн сахалыы кинигэлэри олус сөбүлээн ааҕара. Дойду сонунун, кыылылар тустарынан анал биэриилэри сөбүлээн көрөрө, радио сонуннарын истэрэ, хаһыат ааҕара. Ону тэнэ кинини "биһиги Тарбаховпыт" дьэн таптаан ааттыырбыт, 92 сааһыгар дьылы дьэни-уоту көрөн, аһылык арааһын астаан туһа киһи буолан, оҕолорун, сиэннэрин, хос сиэннэрин минньигэс аһынан күндүлүүрө. Кэнники икки бүтүһүк сылларга эрэ астаабат буолбута. Сиэннэр билигин да "эһэ минньигэс миинин иһиэхитин баҕарабыт" дииллэр...

Аҕабыт Дмитрий Иннокентьевич ас астаан, дьэни-уоту көрөн олорбут буоллабына, ийэбит Валентина Михайловна 80 сааһыгар дьылы "Холбос" аты-эргизэн кии-

нигэр кыра малы-салы атыылаан үлэлээн-хамсаан аралдьыйара. Ону тэнэ, кыаммат-түгэммэт, уруу-аймах дьонно элбэхтик көмөлөспүтүн үгүс киһи истинник санаан-ахтан аһаллар.

Аҕабыт мээни кэспии да, саңара да, киһиэхэ да бааһа сылдыбат этэ... Оҕолорун да, сиэннэрин да, хаһан да мөбө-этэ сылдыбат этэ. Кэлин сааһыран, оҕолоро, сиэннэрэ кэллэхтэринэ үөрэн кинигэйэн ылыыр идэлээбэ, кулгаабынан истибэт буолан сүрүн боппуруостарынан мунурдана уонна мэйһидээбэккэ остуолтан туран бара. Сиэннэр кэлилэр да, эһэлэрин сыллаан, кэһиилээх кэлэн үөрдэллэрэ. Аҕабыт сэмэйитин үгүс элбэх аймахтарытын кытта оҕо саасыгыттан чугастык билсэбэккэ, алтыспака хаалбытыт дьэн хомойобут. Кини курдук олус сэмэй киһи өссө бу аан дойдуга баара дуу дии саныбын.

Түгэнинэн туһанан, барба махталбын тиэрдэхпин баһарабын биһиги кыра биераппытыгар, Иванов Дмитрий Дмитриевичка, күнү көрдөрбүт аҕатын "хурустаал" курдук көрөн-истэн, тыыннаабаар "истэр кулгааба, көрөр хараба" буолбутугар. Биераппыт билигин да, аны ийэтин көрөр-харайар түбүгэр сылдыр.

Аҕабыт 100 сааһыгар дьылы олоруохтаах этэ ... Этэ эрэ дирибитигэр тийэбит... 94 ытык сааһыгар дьылы бэйэтин бэйэтэ көрүнэ сылдьан, дьэ ис-тас өттүгэр киирэ-тахса үлэли-хамсыы сылдыбыта, ыарахан-нык ыалдырын биллэрбэккэ кисти сылдыахтаабыт этэ... Балыһаба нэдиэлэ эрэ курдук сытан, көрдөрбөккө-харайтарбакка быстаахтаабыта... Аҕабыт, эһэбит олорбут олобо оҕолоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр үтүө холобур буолуо дьэн саарбахтаабаппыт. Олобун бүтүһүк күннэригэр дьылы биһиги дьэ кэргэн тапталаах тумус туттар Тутуах, Сүдү киһибит этэ.

Күндү аҕабытын, эһэбитин, хос эһэбитин өрүүтүн да ахта-саныы сылдыахпыт, кини сырдык мөссүөнэ сүрэхпитигэр мэлдьи баар буолуо.

И.Д. ВАСИЛЬЕВА, кыһа.

– Редакция почтата –

“Дабайа” ыалдыттаата

сүүйүлээх лотерея оонньоно.

Ансаамбылы СӨ культууратын туйгуна, Нурба Бочуоттаах олохтооро Светлана Серафимовна Алексеева, тус-туһунан идэлээх, үөрэхтээх, талбыт курдук талба талааннаах Далбар хотуттары салайан үлэлэтэр.

Бэйэбит төрүкү төрүт кыыспыт, көмүс күөмэйдээх ырыаһыт, устар ууну сомоҕолуур уус тыллаах, СӨ үөрэтирин туйгуна, СӨ үгүлээх этээччигэ Галина Васильевна Гурьева дьүөгэ кыргыттарын дойдутугар ынгыртаан, бу киһэни олус кииргэттэ. Сыанаба сахалыы ураты истиллээх таһаһы кэтэн, ылбайы ырыаларынан киһи эрэ сүргэтин көтөбөр кэрэ көстүүлээх

ансаамбыл лынкынас куластарынан ылаан, көрөөччү биһирэбилэн ылан ылылар. Дохсун ытыс тыаһыгар уйдаран, биригээн биригээн ырыа ылланна. Ону таһынан оонньоу-көр тардылына, ностальжи музыка тыаһыгар үңкүү-битии буолла.

Түмүккэ, бэйэлэрэ көрө-билэ сылдьан, олохтоохтортон саамай үңкүүһүт, саамай актыыбыс, саамай бэһилэй, саамай көхтөөх паара дьэн бириис туттартаатылар.

Ол кэннэ дьэ кэтэһиилээх лотереябыт сүүйүүтэ саҕаланна. Манна араас бириис-тэр бааллар, ол быһыгар супер-бириистэр: үрүн көмүс подвескалары, кулоннары сүүйэн, үөрдүлэр-көттүлэр. Эппиттерин курдук бары илии тутурудаах, өттүк хара-

лаах дьэбитигэр тарҕастыбыт.

Оонньоуну сэргээн көрбүт, астыммыт, дуоһуйбут көрөөччү Лариса Николаева санаатынан түмүктүүбүн: "Аатырбыт, биллэр-көстөр "Дабайа" ансаамбыл нэһилиэкпит дьонун-сэргэтин олус сэргэситтэ. Бу тымныыны тымныы дьэбэккэ, кулууп иһэ толору. Талба талааннаах киһибит Галина Васильевна төрөөбүт дойдутун Күндээдэтин, Нурбатын киэн сиргэ аатырда сылдыарыттан үөрэбит, махтанабыт! Этэнгэ сылдьан, дьон-сэргэ биһирэбилин ыла сырыт!"

Манньык үтүө киһэни бэлэхтээбит "Дабайаларга" махтанабыт, өрүүтүн даһаны дьон үрдүк биһирэбилин ылааххыт дьэн эрэнэбит.

Инникитин ансаамбыл кэнсиэринэн тахсыа дьэн эрэнэ, кэтэһэ хаалабыт.

Таисия ИВАНОВА, Күндээдэ.

*Тохсунньу тоһуттар тымныыта...
Эрэг дьылы махтана атаарар,
Саңа дьылы эрэн көрсөр,
Кэтэһиилээх кэрэ күнү
Бэлэхтээн аастылар
"Дабайа" мааны хотуттара...*

Тохсунньу тоһуттар тымныытын аахсыбакка, "Гуску" норуот айымньытын дьэитин киэн уорабайыгар, оройуон, өрөспүүбүлүкэ, Арасыйыа аан дойдутаабы фестивалларын лауреаттара, оройуоннаабы "Дабайа" ырыа-үңкүү ансаамбыла 10 сылын бэлиэтээн, чугастаабы нэһиликтэри кэрийэн, бэйэлэрин билиһиннэрэн, көхтөөх көрөөччүнү, сэргэх истээччини кытары сэнэргэһэ, ыллам ырыаны ылыы, оонньоу-көр сүгэһэрдээх, үңкүү-битии добуһуолаах "Илии тутурудаах, өттүк харалаах" дьэн көрдөөх-нардаах дьоһун киһэни бэлэх ууннулар. Ол курдук киириитэ бөсхө, 100 солкуобайдаах барыта

"Зажигаем нюрбинские"

(Ньурба араадьыйата, "Саха" НКИК)

Ааспыт сүл биир киэн далааһынаах "Зажигаем нюрбинские звезды-2" бырайыак бастакы түһүмэбэ кыайыылаахтар гала-кэнсиртэринэн тохсунньу 13 күнүгэр түмүктэннэ. Бу вокальной күрэххэ 5 саастарыттан 13-гэр диэри барыта холбоон 65 оҕо кыттыыны ылла.

Сэттинньи ыйтан саҕалаан "Ньурба" араадьыйатын нөнгүө биһиги кырачаан кыттааччыларбыт дууһа изйэр нарын ырыаларын истээчилэргэ бэлэх ууммуттара. Ахсынньы ый бүтэһигиттэн ТРС "Ньурба" ютуб ханаалыгар уонна араадьыйаҕа СМС куластааһын тыһааһынаахтык ытылынна. Ньурба оройуонун олохтоохторо эрэ буолбакка, бүтүн Саха сирэ, Арасьыйа араас мунуктарыттан биир дойдулаахтарбыт интерактивнай куластааһынга көхтөөхтүк кытыннылар. Германияҕа тийэ биһиги талааннаах оҕолорбут ааттара билиннэ.

Ньурба кырачаан сулусчааннарын, талааннаах, ырыа куттаах оҕолорбутунан киэн туттуобун!

Злата Павлова, гран при.

Кыра бөлөх

Аделина Алексеева, 1 истиэпэннээх лауреат.

Милана Ушканова, 2 ист.

Камелия Яковлева, 3 ист.

Улахан бөлөх

Ньурбина Саввинова, 1 истиэпэннээх лауреат.

Динара Сысоева, 2 ист.

Амир Сысоев, 3 ист.

Кыра бөлөх

Дамир Иванов, 1 ист.

Миша Тогулахов, 2 ист.

Самсон Скрябин, 3 ист.

Улахан бөлөх

Вова Антонов, 1 ист.

Динара Егорова, 2 ист.

Айта Федотова, 3 ист.

звезды-2" кыайыылаахтара

Ньурбатаабы филиалын холбоһук бырайыага)

Анита Винокурова, "Серебряный голос" номинация.

Аскольд Потапов, "Надежда" номинация.

Вика Андреева, "Надежда" номинация.

Зоя Софронова, "Открытие проекта" номинация.

Ираида Кириллова, "Открытие проекта" номинация, мэр анал бириһэ.

Каролина Титова, "Серебряный голос" номинация.

Мерген Винокуров, "Открытие проекта" номинация.

Милана Федорова, "Серебряный голос" номинация.

Настя Николаева, "Надежда" номинация.

Саша Опудонов, "Серебряный голос" номинация.

Эвелина Сафонова, "Радио Нюрба" анал бириһэ.

Михаил Иннокентьев, 2003 с. гран-при.

Бырайыак кыттылаахтара.

Кырачаан оҕо үөрбүт харабыттан, истиг мичээрэттэн туюх ордук баар буолуой!

"Зажигаем нюрбинские звезды-2" бырайыак кырачаан кыттааччыларыгар дьол түгэни бэлэтэспит биһиги спонсордарбытыгар махталбыт мунгура суох! Ньурба талааннаах, кэскиллээх ырыаһыттары ойвоон, инникигэ дьулуһууну көбүлээн, кэҥэ буолбут дьоммутун бэлэтэспитин баҕарабыт: ИП А.А. Долгунов, "Сигнал" маҕ. (сал. А.В. Иннокентьев), ООО "Кооператор" (сал. Тимофеева А.Ю.), "Олимп" маҕ. (сал. Г.Р. Иванов), ИП Л.С. Булкина, "Бэлэх" маҕ. (сал. Я.М. Варламова), ИП А.И. Гусакова, ИП Е. Егорова, ТД "Туйаара" (сал. Н.И. Герасимова), ТД "Махтал" (сал. А.Е. Егоров), ООО "Достояние Якутии" (сал. А.М. Терешкина), "Раймаг" маҕ. (сал. А.В. Николаев), "Аартык" маҕ. (сал. Е.Н. Иванова), ТД "Татыыына" (сал. Н.П. Герасимова), "Сата" маҕ. (сал. В.И. Михайлов), УПО, ТД "У Лили", ИП Л.Е. Маяровская, "Ньурба", "Огни Нюрбы" хаһыат редакцията, ООО "Эксперт", "Саха" НККК Ньурбатаабы филиала.

Бир дойдулаахтарбыт өйбүллэринэн биһиги оҕолорбут айар аартыктара аһыллан, кизг сирдэринэн ырыдара кигээн, сагаттан сага сыаналарга тахсаннар көрөөчү биһирэбилин, тапталын, ытыс дохсун тыаһын бэлэтэтэ турдуннар!

Саргылана ФЕДОРОВА,
"Зажигаем нюрбинские звезды-2" ааптара.